

7. Pomieszczenia sanitarne

Standardy dla pomieszczeń sanitarnych:

Wymaga się, aby w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób z niepełnosprawnością, co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych było dostosowane poprzez:

- ▶ zapewnienie przestrzeni manewrowej o wymiarach co najmniej 150 x 150 cm;
- ▶ stosowanie w pomieszczeniach i na trasie dojazdu do nich drzwi bez progów lub o progach do 2 cm;
- ▶ zainstalowanie co najmniej jednej, odpowiednio przystosowanej, miski ustępowej i umywalki, a także jednego natrysku, jeżeli ze względu na przeznaczenie przewiduje się w budynku takie urządzenia;
- ▶ zainstalowanie uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higienicznosanitarnych¹⁰⁰;
- ▶ zapewnienie powierzchni transferu na miskę ustępową o wymiarach minimalnych 90x140 cm.

7.1. TOALETY PUBLICZNE

Standardy dla toalet publicznych:

- ▶ dopuszcza się stosowanie pojedynczej toalety dla osób z niepełnosprawnością bez przedziałka oddzielającego od komunikacji ogólnej¹⁰¹;
- ▶ w toaletach zabrania się stosowania powierzchni połyskliwych, które mogą powodować zjawisko ośnienienia;
- ▶ wymaga się, by toalety były wyposażone w przycisk lub linkę wzywania pomocy, znajdujące się na maksymalnej wysokości 40 cm od poziomu posadzki; linka / przycisk powinny aktywować alarm w pomieszczeniu obsługi;
- ▶ wymaga się, aby ręczne otwieranie i zamykanie drzwi toalety nie wymagało siły przekraczającej średnio 25 N, a w przypadku obsługi za pomocą urządzeń sterujących wymagana do obsługi urządzenia siła nie może przekraczać 15 N;
- ▶ wymaga się, aby uruchamianie urządzeń alarmowych w toalecie nie wymagało siły przekraczającej 30 N;
- ▶ wymaga się, by ściany i podłogi były ze sobą skonstrastowane (min. LRV=30); jeśli jest to niemożliwe, wymagane jest stosowanie listew przypodłogowych lub cokołów w kontrastowym kolorze;
- ▶ wymaga się, aby wszystkie powierzchnie ścian oraz wszystkie powierzchnie podłóg miały jednolitą barwę, bez wzorów lub o wzorach o kontraście kolorystycznym mniejszym od LRV=20¹⁰²;

¹⁰⁰ Warunki techniczne dla budynków, § 86

¹⁰¹ Warunki techniczne dla budynków, § 86

¹⁰² Norma ISO 21542:2011, rozdz. 35.1

- ▶ wymaga się, aby podłogi i posadzki w toaletach publicznych były wykonywane z materiałów antypoślizgowych, które, nawet zamoczone, nie spowodują niebezpieczeństwa dla użytkowników;
- ▶ wymaga się, aby nawierzchnie podłóg i posadzek były wykonane i utrzymywane w sposób uniemożliwiający zbieranie się na nich wody;
- ▶ wymaga się, aby wszystkie odpływy wody z poziomu posadzki oraz kratki podłogowe znajdowały się poza przestrzenią manewrową wózka;
- ▶ wysokość, na której mogą znajdować się włączniki światła i inne elementy przymocowane do ścian (papier toaletowy, mydło, ręczniki itp.): 80-110 cm od poziomu posadzki do środka elementu;
- ▶ wymaga się, by gniazda elektryczne w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych miały hermetyczną klapę zabezpieczającą przed dostaniem się wilgoci oraz znajdowały się w odległości min. 60 cm od źródła wody;
- ▶ jeśli w toalecie znajdują się elementy szklane (blaty, drzwi, półki itp.), wymaga się wykonania ich ze szkła bezpiecznego;
- ▶ wymaga się, aby krawędzie przyborów toaletowych i blatów oraz narożniki obudowane płytkami ceramicznymi zaokrąglić lub sfazować w celu minimalizacji ryzyka skaleczenia lub potłuczenia;
- ▶ wymaga się, aby wszystkie drzwi prowadzące do toalet były kontrastowo oznaczone poprzez:
  - wykonanie całej powierzchni w kolorze kontrastującym z kolorem ściany ($LRV \geq 30$), lub:
  - oznaczenie ościeżnic w kolorze skonstrastowanym z kolorem ściany ($LRV \geq 30$);
- ▶ wymaga się aby wejście do toalety było oznaczone za pomocą infografiki / piktogramów na ścianach z opisem brailowskim → **9.1 Informacja tekstowa ...**

Wytyczne zalecane dla toalet publicznych:

- ▶ zaleca się, by wśród pozostałych toalet przynajmniej jedna wyposażona była w poręcze i uchwyty, zapewniające wygodę i bezpieczeństwo korzystania osobom z niepełnosprawnością i starszym, nieporuszającym się na wózkach → **rys. 43a i b**;
- ▶ zaleca się, aby drzwi toalety umożliwiały ich awaryjne otwarcie kluczem przez obsługę;
- ▶ zaleca się wyposażenie toalety w wieszaki na ubrania / bagaż – przynajmniej jeden na wysokości ok. 180 cm i przynajmniej jeden na wysokości ok. 110 cm.

Standardy dla elementów wyposażenia toalet:

- ▶ **miska ustępowa:**
  - wysokość siedziska miski ustępowej: 45-48 cm, głębokość: 70 cm;
  - montaż przycisku do spłukiwania wody na wysokości 80-110 cm od poziomu posadzki;
  - wymaga się montażu miski ustępowej w sposób umożliwiający transfer z wózka co najmniej z jednej strony (**rys. 40a**), przy czym rekomenduje się zapewnienie możliwości transferu z dwóch stron (**rys. 40b**).

► **umywalka:**

- wysokość blatu umywalki: 80-85 cm;
- minimalna wysokość przestrzeni pod umywalką: 70 cm;
- maksymalna odległość wlewkii od krawędzi umywalki: 30 cm;
- lustro – zlokalizowane na ścianie, dolna krawędź w odległości maksymalnie 10 cm od poziomu umywalki.

► **uchwyty bezpieczeństwa:**

- montaż: na wysokości 75-85 cm od poziomu posadzki;
- średnica uchwytów: 2-3,5 cm.

Wytyczne zalecane dla elementów wyposażenia toalet:

► **miska ustępowa:**

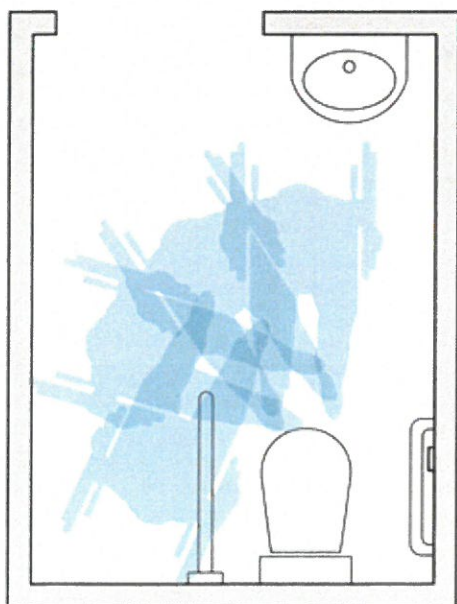
- zaleca się zapewnienie możliwości transferu dwustronnego (**rys. 40b**);
- zaleca się zamontowanie przycisku do spłukiwania wody na ścianie, z boku sedesu, na wysokości 80-110 cm od poziomu posadzki;
- jeżeli w danej toalecie nie jest możliwe zapewnienie transferu dwustronnego, zaleca się zamieszczenie informacji o najbliższej toalecie, w której jest to możliwe;

► **umywalka:**

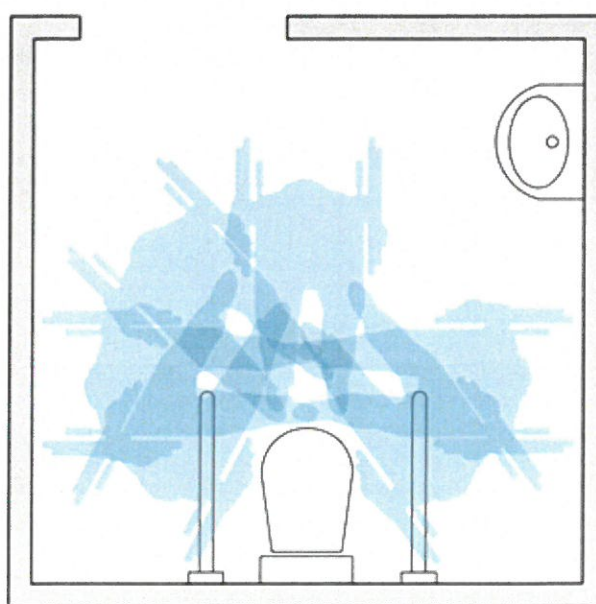
- zaleca się stosowanie bezdotykowych baterii umywalkowych o przedłużonej wlewce;

► **uchwyty bezpieczeństwa:**

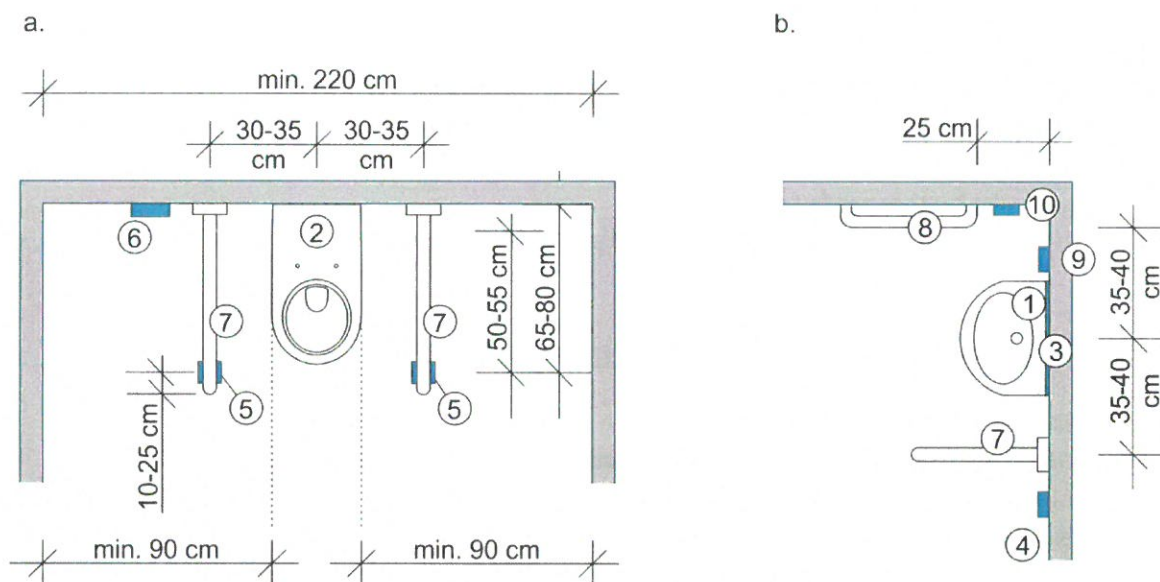
- dopuszczalne są poręcze przyściennne: stałe lub ruchome, poziome, pionowe i poziomo-pionowe; w przypadku ograniczonej powierzchni manewrowej zaleca się stosowanie uchwytów ruchomych w pionie;
- dopuszczalne jest stosowanie uchwytów o karbowanej / pofalowanej powierzchni, które zwiększają pewność uchwytu.

Rys. 40a. Transfer jednostronny

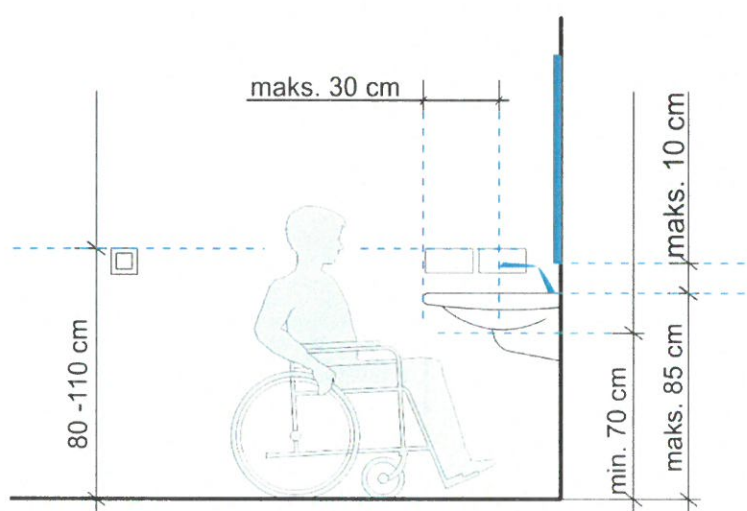
Rys. 40b. Transfer dwustronny

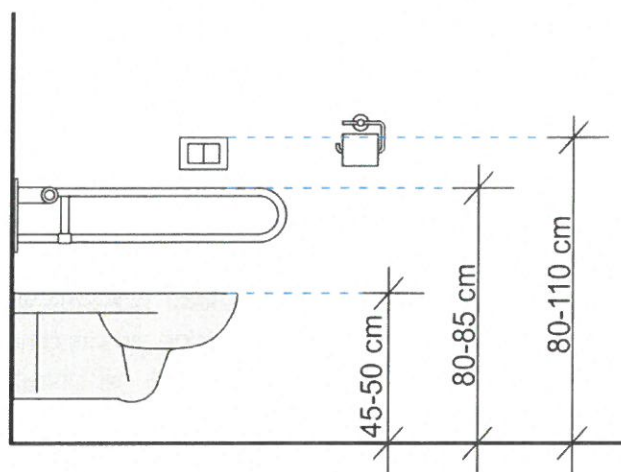
Rys. 41 a i b.

Przykładowe wyposażenie toalety dostępnej z możliwością obustronnego transferu:

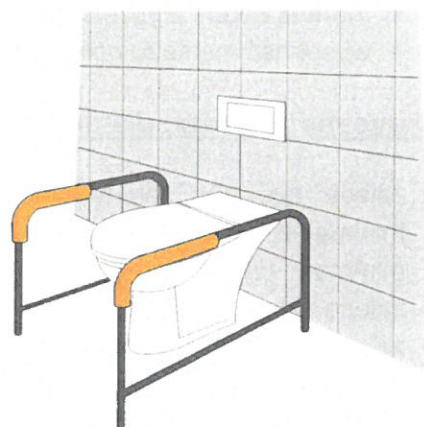
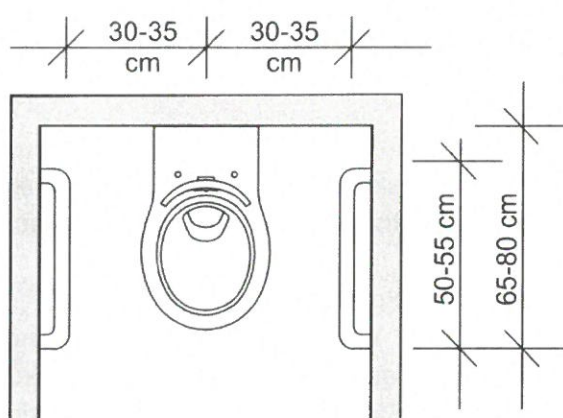
1. umywalka, wys.: 80 cm
2. miska ustępowa, wys.: 45-48 cm
3. lustro naścienne
4. kontakty / włączniki, wys.: 80-110 cm
5. podajnik papieru toaletowego – na obydwu poręczach uchylnych, wys.: 80-110 cm, gdy montowany na ścianie w zasięgu ręki
6. splukiwacz boczny, wys.: 80-110 cm
7. uchwyt podnoszony, wys. montażu: 80-85 cm
8. uchwyt stały
9. pojemnik na mydło, wys.: 80-110 cm
10. ręczniki / suszarka, zlokalizowane jak najbliżej umywalki; wys.: 80-110 cm

Rys. 42a. Wysokości i głębokości poszczególnych elementów wyposażenia toalety – umywalka

Rys. 42b. Wysokości poszczególnych elementów wyposażenia toalety – miska ustępowa

Rys. 43a i 43b. Przykłady rozwiązania toalety zapewniającej wygodę i bezpieczeństwo korzystania osobom z niepełnosprawnością i starszym, nieporuszającym się na wózkach

7.2. PUBLICZNE PRZEBIERALNIE I PRYSZNICE

Wymaga się, aby przebieralnie, będące częścią publicznych plaż (→ **8.3 Bulwary...**) lub obiektów sportowych (→ **8.5 Zewnętrzne obiekty...**), a także pomieszczenia z natryskami wchodzące w ich skład były dostępne dla wszystkich użytkowników tych przestrzeni: wymaga się zapewnienia przynajmniej jednego takiego pomieszczenia spełniającego poniższe wymagania, dla każdej z płci.

Standardy dla publicznych pryszniców:

- ▶ minimalne wymiary kabin prysznicowych¹⁰³:
  - kabina natryskowa niezamknięta, stanowiąca wydzieloną część pomieszczeń natrysków i umywalni zbiorowych: minimalna powierzchnia: 0,9 m², minimalna szerokość 90 cm,
  - kabina natryskowa zamknięta, wydzielona ściankami na całą wysokość pomieszczenia: minimalna powierzchnia: 1,5 m², minimalna szerokość 90 cm; konieczność wyposażenia w wentylację mechaniczną wywiewną,
  - kabina natryskowa zamknięta z urządzeniami przystosowanymi do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością: minimalna powierzchnia: 2,5 m², minimalna szerokość 150 cm; konieczność wyposażenia w urządzenia wspomagające, umożliwiające korzystanie z kabiny;
- ▶ wymagana minimalna przestrzeń manewrowa: 150x150 cm
- ▶ siedzenie (składane) – na wysokości 45-48 cm, umieszczone w sposób umożliwiający ustawienie obok niego wózka, szerokość siedzenia: 50 cm, głębokość: 45 cm¹⁰⁴;
- ▶ montaż baterii prysznicowej: na ścianie, obok siedziska;
- ▶ wysokość montażu półki na kosmetyki / dozownika kosmetyków: 80-110 cm.

Wytyczne zalecane dla publicznych pryszniców:

- ▶ zaleca się, aby kabiny prysznicowe dostępne dla wszystkich użytkowników, miały minimalne wymiary wewnętrzne 230x250 cm oraz przestrzeń manewrową o wymiarach minimum 150x150 cm¹⁰⁵;
- ▶ zaleca się powierzchnię natryskową o wymiarach 120x100 cm, otwartą z dwóch stron¹⁰⁶;
- ▶ zaleca się wyposażenie słuchawki prysznicowej w wąż o długości minimalnej 150 cm; wymagane jest zapewnienie możliwości jej powieszenia oraz trzymania w ręku; rekomenduje się montaż słuchawki na dwóch poziomach – wysokim i niskim – w przedziale wysokości 120-220 cm od powierzchni podłogi¹⁰⁷;
- ▶ zaleca się, aby ustawienia termostatu pozwalały na podgrzanie wody do temperatury maksymalnej 40°C, w celu uniknięcia ewentualnych poparzeń użytkowników kabin prysznicowych.

Standardy dla publicznych przebieralni:

- ▶ wymagana minimalna przestrzeń manewrowa wewnątrz dostępnej przebieralni: 150x150 cm
- ▶ siedzenie (składane): na wysokości 45-48 cm, umieszczone w sposób umożliwiający ustawienie obok niego wózka: szerokość siedzenia: 50 cm, głębokość: 45 cm¹⁰⁸.

¹⁰³ Warunki techniczne dla budynków, § 81

¹⁰⁴ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

¹⁰⁵ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

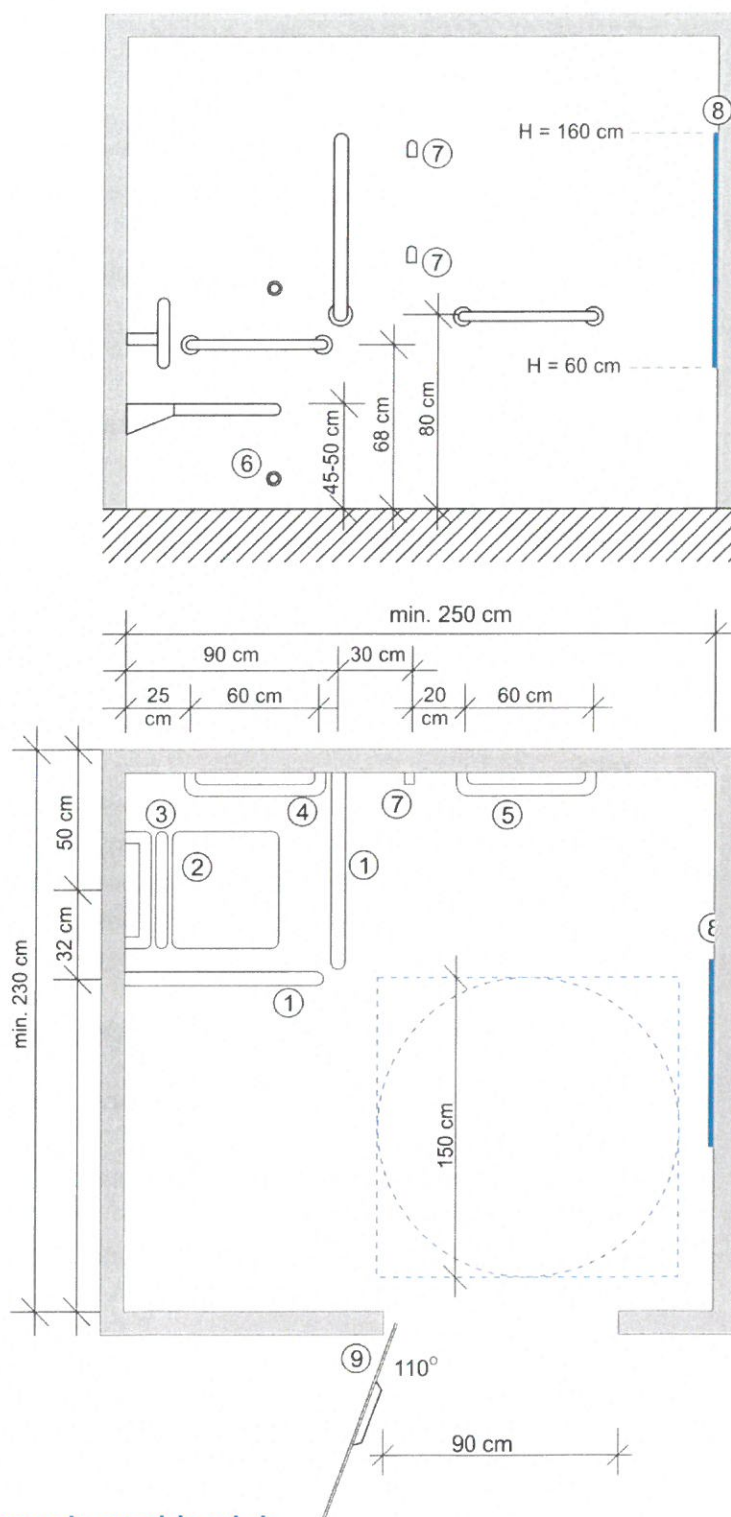
¹⁰⁶ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

¹⁰⁷ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

¹⁰⁸ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

Rys. 44. Wyposażenie przebieralni

1. uchwyt podnoszony, długość: 80-85 cm
2. siedzisko składane
3. oparcie
4. poręcz ścienna, dł. 60 cm
5. wieszak ręcznikowy, dł. 60 cm
6. przycisk alarmowy
7. dwa wieszaki – na wys. 110 i 180 cm
8. lustro naścienne
9. drzwi z uchwytem poziomym ułatwiającym zamykanie

Wytyczne zalecane dla publicznych przebieralni:

- zaleca się dostępne kabiny przebieralni o minimalnych wymiarach wewnętrznych $230 \times 250\text{ cm}$ ¹⁰⁹ oraz przestrzeni manewrowej o wymiarach min. $150 \times 150\text{ cm}$.

¹⁰⁹ Building for Everyone: A Universal Design Approach. 5. Sanitary facilities, s.51-56

7.3. POMIESZCZENIA Z PRZEWIJAKAMI

Standardy dla pomieszczeń z przewijakami¹¹⁰:

- ▶ wymaga się, aby w strefie toalet wyznaczyć przynajmniej jedno pomieszczenie z przewijakiem;
- ▶ wymaga się, aby drzwi prowadzące pomieszczenia z przewijakiem były kontrastowo oznaczone poprzez:
  - wykonanie całej powierzchni w kolorze kontrastującym z kolorem ściany ($LRV \geq 30$), lub:
  - oznaczenie ościeżnic w kolorze skontrastowanym z kolorem ściany ($LRV \geq 30$);
- ▶ wymaga się, aby przewijak w położeniu opuszczonym znajdował się na wysokości 80-100 cm powyżej poziomu podłogi;
- ▶ minimalne wymiary przewijaka: 50 cm szerokości, 70 cm długości, minimalne obciążenie wytrzymywane przez przewijak: 80 kg;
- ▶ wymaga się, aby przewijak był zaprojektowany i wykonany w sposób uniemożliwiający przypadkowe zsuniecie się dziecka;
- ▶ wymaga się, by składanie stanowiska przewijania wymagało siły maks. 25 N;
- ▶ wymaga się, by obsługa stanowiska przewijania była możliwa do wykonania jedną ręką;
- ▶ zabrania się stosowanie przewijaków o ostrych lub kanciastych krawędziach;
- ▶ wymaga się, aby ręczne otwieranie i zamykanie drzwi pomieszczenia z przewijakiem nie wymagało siły przekraczającej średnio 25 N, a w przypadku obsługi za pomocą urządzeń sterujących – wymagana do obsługi urządzenia siła nie może przekraczać 15 N.

Wytyczne zalecane dla pomieszczeń z przewijakami¹¹¹:

- ▶ jeżeli nie wyznaczono osobnego pomieszczenia, dopuszcza się umieszczenie przewijaka w toalecie uniwersalnej;
- ▶ zalecane są przewijaki we wszystkich strefach: damskiej, męskiej i przystosowanej dla osób z niepełnosprawnością;
- ▶ zaleca się również wyposażenie pomieszczenia w jeden przewijak (leżankę) przystosowany do przewijania osób dorosłych.

¹¹⁰ Na podstawie: TSI, rozdz. 5.3.2.4. i 5.3.2.5.

¹¹¹ Na podstawie: TSI, rozdz. 5.3.2.4. i 5.3.2.5.